

Nekoč so bili ...

Zveni pravljичno, a je še kako resnično! Nekoč so bili orehi zelo očiten element kulturne pokrajine skoraj vsakega podeželskega naselja na Slovenskem. V vsej veličini so se bohotili na robu parcel, pri tem so imeli družbo "sorodnika", ki je na enak način krasil sosedov vrt. Neskončno lep in navdušujoč je bil pogled vzdolž naselja na parkovno urejen orehov drevored - sanje vsakega krajinskega arhitekta.

Tudi naš oreh je s svojo veličastno krošnjo in blagodejno senco poleti ter kot zaščita pred spomladanskimi in jesenskimi nalivi in vetrovi razveseljeval leta in leta: štel jih je toliko kot njegov lastnik! Ob njem so ljudje postajali in se pogovarjali o nevarnosti pozebe, "koliko bo letos potic", otroci smo si z njegovimi plodovi veselo polnili žepe na poti v šolo. No, seveda so bile tu korenine, ki so veselo dvigovala tlak in se nevarno približevale temeljem našega doma. Pa seveda listje, ki ga nikoli ni zmanjkalo!

Potem je prišla nova, širša cesta, žičnata ograja in pločnik. In za naš veličastni oreh, pa tudi za sosedov itn. ni bilo več prostora. Prišel je dan, ko so jih po vsej ulici odstranili z motornimi žagami, bagerji in tovornjaki. Že čez nekaj ur ni bilo več sledu o njihovi preteklosti. Oče je z vidno žalostjo spremljal grobe posege in hitre učinke sodobne mehanizacije. Imeli smo občutek, da mu režejo korenine. Tudi nam ni bilo lahko: nanj nas je vezalo precej lepih spominov. Nekateri so iz njegovega lesa izdelali okraske, spet drugi so si omislili vrtno mizo, tretji so debela enostavno odpeljali na smetišče. Tako smo ga nekateri vsaj na nek način "fizično" ohranili. Del njihovega življenjskega prostora je večinoma nadomestilo okrasno grmovno rastje. Preveč nostalgije in premalo občutka za novosti in razvoj? Mogoče.

Kot kaže, bodo zelo podobno usodo doživeli ledeniki v različnih delih sveta. Številna poročila o njihovem umikanju, zmanjševanju ali izginjanju prihajajo tako iz Berna, Antarktike, Kilimandžara, Patagonije, Himalaje, ... Ledeniška globalizacija?! Igra narave!!

Kar nekoliko s strahom tako vsako leto pričakujemo poročilo o stanju Triglavskega ledenika. Ob tem se strokovnim analizam in napovedim pridruži tudi čustvena nota: ali bo res izginil? Kako dolgo bodo še vidni pozitivni trendi na ledeniku pod Skuto? Ali bo usoda ledenikov podobna opisani življenjski poti orehov, številnih rastlinskih in živalskih vrst, običajev, človeške vrste? Bomo o mnogih vrednotah našim potomcem govorili samo še z "nekoč so bili ..."?

Irma Potočnik Slavič

GEOGRAFSKI OBZORNIK

strokovna revija za popularizacijo geografije

Izdajatelj: **Zveza geografskih društev Slovenije,**

Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana

Za izdajatelja: **mag. Mitja Bricelj**

ISSN: **0016-7274**

Odgovorna urednica: **mag. Irma Potočnik Slavič**

Uredniški odbor: **dr. Dejan Cigale, Karmen**

Cunder, mag. Drago Kladnik, dr. Ana Vovk

Korže, mag. Irena Mrak, Dejan Mužina,

mag. Miha Pavšek, mag. Mimi Urbanc

Upravnik revije: **Janez Nared**

Elektronski naslov uredništva:

irma.potocnik@ff.uni-lj.si

Spletna stran: **www.zrc-sazu.si/zgds/go.htm**

Zasnova in oblikovanje: **Nina Malovrh**

Tisk: **Tiskarna Oman**

Finančna podpora: **Ministrstvo za šolstvo,**

znanost in šport, Ministrstvo za okolje,

prostor in energijo

Cena: **650,00 SIT**

Transakcijski račun: **02010-0014166331**

Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana,

Trg republike 2, 1000 Ljubljana

Izhaja 4-krat letno kot enojna ali dvojna številka.

Geografski obzornik objavlja izvirne prispevke, ki še niso bili objavljeni nikjer drugod.

Uredništvo si pridružuje pravico do (ne)objave, krajsanja, delnega objavjanja prispevkov v skladu z uredniško politiko in prostorskimi možnostmi.

Prispevke pošljite natisnjene in po elektronskem mediju na naslov in elektronsko pošto uredništva. Poslanih prispevkov ne vračamo.

GEOGRAPHIC HORIZON

professional magazine for popularization of geography

Publisher: **Association of the Geographical**

Societies of Slovenia, Aškerčeva 2,

1000 Ljubljana, Slovenia

For the publisher: **Mitja Bricelj, M.Sc.**

ISSN: **0016-7274**

Editor: **Irma Potočnik Slavič, M.Sc.**

Editorial board: **Dejan Cigale, Ph.D.; Karmen**

Cunder; Drago Kladnik, M.Sc.; Ana Vovk

Korže, Ph.D.; Irena Mrak, M.Sc.; Dejan Mužina;

Miha Pavšek, M.Sc.; Mimi Urbanc, M.Sc.

Administrator: **Janez Nared**

E-mail: **irma.potocnik@ff.uni-lj.si**

www: **www.zrc-sazu.si/agss/horizon.htm**

Design: **Nina Malovrh**

Print: **Oman**

Financial support: **Ministry of Education,**

Science and Sports, Ministry of Environment,

Spatial Planning and Energy

Price: **4,50 USD**

Bank account: **01000-0000200097**

-010-7160-20885/0

Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana,

Trg republike 2, 1000 Ljubljana, Slovenia